

אלכסנדר סרגייביץ פושקין

ביבליוגרפיה

(1860 — 1949)

(במלאות 150 שנה להולדתו, 1799—1949)

ה ק ד מ ה

בעית השירה הרוסית הקלאסית, זו של פושקין, לרמונטוב, ניקרסוב וטיוצ'ב, חשיבות
ביחודת נודעת לה בשבילנו, הואיל וגדולה היתה השפעתה על שירתנו החדשה ורשמה ניכר
עד היום. על כן יש מן הענין לעסוק בתרגומיה ללשונו.
כדאי לציין, כי עיקר התרגומים מפושקין נעשו בשנות יובל: למלאות מאה שנה
להולדתו (1899), במלאות מאה שנה למותו (1937); ואף עתה נתעוררתי לעבודה הביב-
לוגרפית בפרוס שנת יובל, במלאות מאה וחמישים שנה להולדתו של גאון השירה הרוסית
(1799—1949). אשר הוחג השנה בכל רחבי ברית-המועצות ובכל העולם התרבותי שמחוצה לה.
חשעים שנה עברו כמעט מיום שנדפס ב"הכרמל" תרגומו הראשון של ג-ן מהשיר

„אם אשב לי בדד“ לפושקין והגיעה השעה שנדע, מה מקומו של פושקין המתורגם בספרותנו ומי הם מתרגמיו.

קרוב לשמונים מיצירותיו של פושקין תורגמו ללשוננו בידי 39 משוררים וסופרים, מימי ההשכלה ועד ימינו. מהן שתורגמו פעמים-שלוש ואף ארבע-חמש פעמים, כגון האלגיות, יבגני אוניגין, מצבת, הפייטן, למשורר, הנביא, אם אשב לי בדד... הסטאנסים המפורסמים „ברווז“, תרגומים אלו נדפסו ב-45 כתבי-עת וספרים, החל ב„הכרמל“ השבועי בשנת תרכ״א — 1860 — שיצא על ידי שמואל-יוסף פין בוילנה, ועד העיתונות המודרנית של ימינו.

אמנם כבר דובר בפרשה זו במאמרי „יצירות א. פושקין בתרגומי סופרים עבריים“ („דבר“, גל. 7272 מיום 19 בינון תש״ט — 10.6.1949). אף עלפי-כן רצוי שנברר לעצמנו מי הוא זה ההתום בראשי תיבות ג-ן ב„הכרמל“.

לפי דברי מר ב. שוחטמן, במאמרו „תרגומי פושקין בעברית“ („הארץ“ מיום ח' באדר תרצ״ו — 19.2.1937), מתרגמו של השיר הנל הוא יהודה ליב גורדון (יל״ג); אולם נביא כאן, כלשונם, את דברי י. ב. גבריאילוב, במאמרו „המשורר ושירו“ שנדפס ב„הצפירה“ בי״ג תמוז תרנ״ט — 21 ביוני 1899 — בענין חיקוייו של מ. צ. מאנה את תרגומו של ג-ן:

„בין כל כתבי מ. צ. מאנה המשורר ז״ל, אשר יצאו לאור בהוצאת „תושיה“ נמצא תרגום בלתי נשלם משיר פושקין המתחיל „אם אשב לי בדד“ וכו' (שם). חלק ראשון צד 151). העתקה זו יחסו המו״ל שלא בצדק להמשורר המנות, בעוד שהשיר הזה בשלימותו נדפס בהכרמל תרכ״א (השרון 4) ממשורר אחר יונה גערשטיין בוילנא ותתום עליו ברת ג-ן“ (ההדגשה שלי).

— — — כפי הנראה היתה העתקת השיר הזה מהמשורר ג-ן תחת ידי המשורר מצ״מ, והוא שם בו מעט תיקונים בשפה לרוחו, אשר בסרם הספיק לתקנו כולו ונשאר בלתי שלם בכתבי-יד ולא יתכן עוד לאמור ששניהם כתבו בסגנון אחד, אחרי שהעתקת השיר בכתב יד המשורר מאנה ז״ל היא גם מאוחרת בזמן. מכאן ראיה ברורה שתרגום השיר „ברווז“ של פושקין, „אם אשב לי בדד“ ב„הכרמל“ הוא לא של יל״ג, כי אם של המשורר יונה גרשטיין (ג-ן). ועיין מס. 5. 6. 113. להלן בביליוגרפיה.

ועוד לענין אחד ראוי שניתן דעתנו: עד הזמן האחרון רגילים היינו לחשוב, כי דוד פרישמן היה היחידי שתירגם משירי פושקין בשנת 1899, והנה העליתי אגב מאמרי הנל, כי ד. מ. יאקובוביץ פרסם ב„הצפירה“ מיום א' בתמוז תרנ״ט—9.6.1899 תרגום שיר „המצבת“, העולה לאין ערוך על זה של פרישמן, ברוחו ובמיקצבו הפושקיני וכן מצאתי שם עוד תרגום של „ראשית סיפור“, המתקרב באופן ביטויי השירי לתרגומינו המודרניים. מתרגמו הוא פ. [פינקל, אלעזר דוד?] שפירסמו בתוך מאמרו „תג הזכרון“, תג היובלים של פושקין (הצפירה ג' בתמוז תרנ״ט—11.6.1899). ועיין להלן בביליוגרפיה מס. 47. 73.

בביליוגרפיה זו שבעה מדורים לה: א. שירים; ב. אגדות; ג. פואמות; ד. סיפורים; ה. אגרות; ו. מאמרים והערכות של סופרים עבריים; ז. תרגומים עבריים של מאמרים על פושקין.

הסדר הוא לפי האלף-בית שבראש כל שיר, בסופה של הביבליוגרפיה צירפתי מפת-השמות של מתרגמי יצירות פושקין לעברית; מספר התרגומים של כל יצירה; תרגומי פושקין בעברית לפי שנות הדפסתם; מפתח של יצירות פושקין ברוסית; רשימת כתבי-העת והספרים בהם נדפסו תרגומי פושקין בעברית, וכן ההערכות עליו ועל השפעתו על השירה העברית.

השתדלתי למצות את החומר ככל אשר השיגה ידי, אך יתכן שנעלמו מעיני אי אילו דברים, ואסיר תודה אהיה לכל מי שיעירני על החסר.

א. תרגומי יצירותיו לעברית

1. ובתוך „גבעות עולם“ למתרגם. ע' 168.
13. בערפלים רוגעים מלמעלה... תרגום תמר דולז'נסקי: מסות ורשימות מאת רחל כצנלסון. תל-אביב תש"ו. ע' 31.
14. בשאון חוצות כי אתנהלה... תרגום אליהו מייטוס: מאזנים תרצ"ו. כרך ה, ע' 594—595.
15. גלגול—עלוקה. תרגום א. ליבושיץ-קי: למען אחי הקטנים. ורשה, תרע"ג. חוב' א, ע' 7—9.
16. דליבש. תרגום מ. סברדליק: במעלה 1944. גל. 15.
17. הדברה העשירית. תרגום משה רובינגר: מוסף ל„דבר“ תרצ"ח. כרך יג, גל. 41.
18. דם, המון נבער. הס, עבד החיים! [מתוך „ההמון“] תרגום מרדכי צבי מאנה: „כל כתבי מ. צ. מאנה“ חלק ב. במאמרו „על חכמת השיר והמליצה“ ע' 73—74. נדפס קודם בתוך „האסיף“ תרמ"ו. שנה ג, ע' 341—358.
19. החרישה, עם חסר בינות. [מתוך „ההמון“]. תרגום אברהם לוינסון בתוך מבר' או לתרגום „יבנני אוניגין“ לפושיקין ע' י"ד.
- 19א. ההד, תרגום אבנר [אהרן בן נחום רזונפלד]: אחיאסף, לוחצים, לשנת תרנ"ו. ורשה תרנ"ה. ע' 258.
20. ההד, תרגום אליהו מייטוס: „על המשמר“ י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
21. הלא הגיעה עת... תרגום תמר דולז'נסקי: „מאזנים“ תרצ"ו. כרך ה, ע' 592. [שירו האחרון של פושיקין מכון לאשתו, נכתב ימים מועטים לפני מותו].
22. ההמון, תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו כרך א' (שירים), ע' קס"ח—ק"ע. ורשה שטיבל, תרפ"ה. מהדורה א' „משירי פושיקין“ בתרגומו של דוד פרישמאן הוצאה לאור בס"ט פטרבורג בשנות תרנ"ט. ע"י ועד „חברת מפיצי ההשכלה בין היהודים ברוסיה“.
23. הזזה והברזל. תרגום דוד פרישמאן: שם, ע' קצ"ג.
24. זורע חפשי! בישימון. תרגום י. ליכטנבוים: „גבעות עולם“ למתרגם. ע' 166.
25. זמיר. תרגום י. ליכטנבוים. שם, ע' 166—167.

1. שירים

1. אד לילה על מרום הרי גרוזיה נת; תרגום י. ליכטנבוים: „במעלה“, עתון הנוער העובד, 1937. גל. 6, ע' 7.
2. ובתוך ספרו „גבעות עולם“ מבחר תרגומי שירה („אחיאסף“ ירושלים תש"ה) ע' 168.
3. אוליג, תרגום אהרן קמינקא: רזי עולם. (וינה תרפ"ז). ע' 48—53.
3. האותות. בצפרניו יתנכר ארי — Ex ungue leonem תרגום שלמה מנדלקרן: שירי שפת עבר. (ליפציג 1882) ספר א, ע' 99.
4. אל נא תשירי. תרגום רחל: שירת רחל [בלובשטיין]. מהדורה ב', ע' ק"ע. והוצאת „דבר“ תל-אביב תרצ"ט.
- ובתוך „הפועל הצעיר“ תש"ט—1949. שנה ב"ב, גל. 37, ע' 11.
5. אם אשב לי כדד. (משירי פושיקין הרוסיאי) תרגום ג—ג [יונה גרשטיין]: הכרמל, וילנא, תרכ"א שנה ב' גל' 4.
6. אם אשב לי כדד במעון דומיה. תרגום מרדכי צבי מאנה (?) [רק ארבעת הכ"תים הראשונים של השיר]: כל כתבי מרדכי צבי מאנה. ורשה, תרנ"ו. חלק א, ע' 151—152.
7. אני כאן אינזיליה... תרגום שאול שטרניחובסקי: ספר שיריו „ראי אדמה“ ירו"שלים, ת"ש. עמ' 164.
8. אנציר (עץ הרעל). תרגום אליהו מייטוס: הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937. ובתוך „על המשמר“, י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
9. אסיר. תרגום י. ליכטנבוים: הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937.
- ובתוך ספרו „גבעות עולם“, מבחר תרגומי שירה ירושלים, תש"ה. ע' 160.
10. הארץ והים. תרגום אהרן אליהו פומפיאנסקי: ספרו „שירי ציון“ ווילנה, תרמ"ה. ע' 94—95.
11. בהמון הכרך, כי אסובכה... תרגום נשה קליוטש: מוסף „דבר“ תרצ"ו. כרך י"ב, גל. 17 (ח אדר תרצ"ז—19.2.1937).
12. במקום ונציה המזהבה שורת. תרגום י. ליכטנבוים: הפועל הצעיר תרצ"ז. גל. 25—26, ע' 14.

26. חקויים "לשיר השירים" תרגום משה רובינר: מוסף ל"דבר" תרצ"ה. כרך יג. גל. 41.
 27. חרף. תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו כרך א' (שירים), ע' קפ"ו.
 28. הטבוע. תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קע"ח-קפ"א.
 29. יהודית. (התחלה). תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קע"ד-קע"ה.
 30. יהודית. תרגום ש. סקולסקי: "חרות" (עתון יומי). כ"ז סיון תש"ט. 24.6.49.
 31. כוכב נשף. תרגום אהרן אליהו פומפיאנסקי: "שירי ציון" וילנה תרמ"ה. ע' 93-94.
 32. כי אצא ברחובות הומיות לשוח... תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו. כרך א' (שירים) ע' קע"ב-קע"ג.
 33. כן אהבתין... תרגום חמר דולז'נסקי מאזנים. תרצ"ו. כרך ה' ע' 593.
 34. ליל חרף. תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו. כרך א' (שירים), ע' קפ"ז-קפ"ט.
 35. למלעזי רוסיה (קטע מתוך השיר). תרגום ש. א-ש [אבן-שושן] בתוך מאמרה של כסניה "ערגה אליה": מבפנים. אולו תש"א — ספטמבר 1941, ע' 154-155.
 36. לסביר. (שיר שנשלח מפרשקין אל הדקבריסטים שהגלו לסיביריה). תרגום ח"י לנסקי: מאזנים. תרצ"ז. כרך ה' ע' 594.
 37. למשורר. תרגום אברהם לוינסון: מבוא לתרגום, יבגני אוניגין. ע' ס"ו.
 38. למשורר. תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו. כרך א' (שירים), ע' ק"ע-קע"א.
 39. לפיטן. תרגום י. ליכטנבוים: הפועל הצעיר תרצ"ו. גל. 25-26. ע' 14.
 וגם בתוך "גבעות עולם" למתרגם. ע' 167: וגם בתוך "הדור" י"ג סיון תש"ט 10.6.1949.
 40. מאור היום דעך ברעד... (אלגיות [א.]). תרגום י. ליכטנבוים: "גבעות עולם" למתרגם. ע' 161-162.
 נדפס קודם במוסף ל"דבר" תרצ"ז כרך י"ב. גל. 17 ח' אדר תרצ"ז — 19.2.1937.
 41. ממכתמי א. ס. פושקין: (א). הסקרן.
42. המלאך. תרגום דוד פרישמאן. כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו כרך א' (שירים), ע' קע"א-קע"ב.
 43. מלשין המחבר. (במקור "על קצ" נובסקי" — "מלשין בלי כשרון"). תרגום שלמה מנדלקרן: "שירי שפת עבר" למתרגם. ספר א. ע' 103.
 44. מסע בחרף. תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קפ"ט-קצ"ז.
 45. מעולם כן היה... תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קצ"ג.
 46. מצבת זכרון. תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קס"ד-קס"ה.
 47. המצבת. תרגום ד. מ. יאקובאוויץ: "הצפירה" תרנ"ט. א. תמוז — 9.6.1899.
 48. מצבת לי הצבתי לא עצבה בידים. תרגום א. אברונן: מאזנים. תרצ"ו. כרך ה' ע' 587.
 גם בתוך "משני עולמות": מסות ספרו תיות מאת יוסף קלוזנר ירושלים תש"ד. ע' 54 ובתוך "הבוקר" י"ג סיון תש"ט — 10.6.1949.
 49. מרכבת החיים. תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו. כרך א' (שירים), ע' קצ"ד.
 50. המשורר. תרגום דוד פרישמאן: שם. ע' קס"ו.
 51. המשורר. תרגום אהרן אליהו פומפיאנסקי: "שירי ציון" וילנה תרמ"ה. ע' 96-95.
 52. הנביא. תרגום ד"ר [ש.] מנדלקרן: הבוקר אור. ורשה. תרמ"א. שנה ו' חוב' ב/ ע' 47.
 גם בתוך "שירי שפת עבר". ליפציג תרמ"ב 1882. ספר א. ע' 41-42.
 53. הנביא תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומו. כרך א' (שירים), ע' קס"ה-קס"ו.
 54. הנביא. תרגום אליהו מייטוס: מוסף ל"דבר" תרצ"ז. כרך י"ב, גל. 17 ח' אדר תרצ"ז — 19.2.1937.
 גם בתוך "הדור" י"ג סיון תש"ט — 10.6.1949.
 55. סערת סתיו. (משירי פושקין) מאת א. ראזענפלד: "גן שעשועים" לילדי ישרון ורשה. תרנ"ה. ע' 107.

56. סוף (א) הולך לו הרוח בדממה וקול יפוח, [השם המקורי של השיר הוא: "רומנס ספרדי" ואצל המתרגם — "אהבת ציון"]. תרגום שלמה מנדלקרן: "שירי שפת עבר" למתרגם, ספר א. ע' 40—41.
57. העב, תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו, כרך א. (שירי רים), ע' קצ"ז—קצ"א.
58. עודני ילד שאנן היא אלי ירדה... תרגום מ. צ. מאנה: כל כתבי מ. צ. מאנה. במאמרו "על חכמת השיר והמליצה", ע' 85.
59. עמל, תרגום י. ליכטנבוים: במעלה, 1937. גל 6. גם בתוך "גבעות עולם" למתרגם, ע' 169.
60. עץ הרעל (אנטיאריס), תרגום דוד פרישמאן: שם, ע' קע"ו—קע"ז.
61. הענן האחרון, תרגום א. לובושיצקי: למען אחי הקטנים, ורשה תרע"ג חוב' ג. ע' 3—4.
62. עננה, תרגום י. ליכטנבוים: הארץ, תרגום דוד פרישמאן, 19.2.1937.
63. עננה, גבעות עולם" למתרגם, ע' 160—161.
64. עננה, עברית רפאל אליעז: משמר ילדים ג תמוז תש"ט—30.6.1949.
65. עת ירעם הרעם ממרום רקיע עת יבנה הפסיר לחצוצרה תריע, תרגום מרדכי צבי מאנה: כל כתבי מ. צ. מאנה חלק ב' (במאמרו "על חכמת השיר המליצה"), ע' 83—84.
66. הפיטן, תרגום אברהם לוינסון: מוסף "דבר" תרצ"ז כרך י"ב, גל 17 — מיום ח' באדר תרצ"ז—19.2.1937.
67. הפיטן, תרגום אליהו מייטוס: שם.
68. הפסל בכפר המלך, תרגום אהרן צ'יחו פומפיאנסקי: שירי ציון (וילנה ירכ"ה ע' 103).
69. הפרח, תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו כרך א' (שירי רים), ע' קצ"ה.
70. צפור — דרור עבודה אין לה... כבוד העלילה "הצוענים", תרגום דוד פרישמאן: שם, ע' קצ"א.
71. הצפור הקטנה, תרגום תמר דולז'ניר: מאזנים, תרצ"ז, כרך ה. ע' 588.
72. בתוך "משני עולמות" מאת יוסף לוינסון, ירושלים, תש"ד, ע' 55.
71. הצוענים (1824) (קטעים מתוך הפרו אמה):
- א. עדה הומה לצוענים בבסרביה פשוט.
- ב. אור, סביב האהל אלם יעט...
- ג. עוף שמים לא יודע כל עמל ומה ידאג: תרגום יהודה קרני: הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937. שם, י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
72. ראשית ספור (לא נשלם) תרגום דוד פרישמאן: כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו כרך א' (שירים), ע' קצ"ב—קצ"ג.
73. [ראשית ספור], תרגום פ. פינקל, א. ד. ז.]: הצפירה תרנ"ט, א. תמוז—11.6.1899.
74. רוחי הצעיר לא ידע מנוח... [מתוך "שיחה בין מוכר הספרים ובין המשורר"]. תרגום מרדכי צבי מאנה: כל כתבי מ. צ. מאנה חלק ב' (במאמרו "על חכמת השיר והמליצה"), ע' 83.
75. שבתי ובקרת... תרגום י. ליכטנבוים: גבעות עולם, ע' 163—166.
76. השדים, תרגום אהרן אליהו פומפיאנסקי: שירי ציון (וילנה תרמ"ה) ע' 90—93.
77. השדים, תרגום דוד פרישמאן, כל כתבי דוד פרישמאן ומבחר תרגומיו, כרך א. (שירים), ע' קפא—קפ"ד.
- 77א. השדים (קטעים) תרגום (ש. הר-ברג ז.?): מוטו ל"שדים" רומן מאת פ. א. דוסטויבסקי, כרך א. (מצפה, תר"ץ).
78. שיר ההקדשה ל"יבגני אוניגין", עברית — אברהם שלונסקי: הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937, וב"על המשמר", י"ג סיון, תש"ט—10.6.1949.
79. השירה על אוליג, תרגום אביגדור גרינשפן: במעלה, 1937. גל 7, ע' 6.
80. שירת הבציר, תרגום א. רוזנפלד: גן שעשועים, ווארשא תרנ"ג, ע' 150.
81. שיר על גיאורגי השחור, (משירי הסרבים, על פי א. פושקין) עברית — שאל טשרניחובסקי: הארץ, י"ד ניסן תש"א, גל 6570.
82. גם בתוך שירים מן האפוס הסרבי (תל-אביב תש"ו), ע' 103—105.
82. שלש עינות, תרגום א. אברונק: מאזנים, תרצ"ז, כרך ה. ע' 591.
83. גם בתוך "מולדת", ירושלים, תש"ג, ספר ח. ע' 88.
83. שם תחת תכלת... (אלגיה) תרגום תמר דולז'ניר, שם, ע' 591—592.
84. שמחת ימים טרופים, זו כבר

עוממת... (אלגיה). תרגום אליהו מייטוס: שם. ע' 595.
 85. שמחת שנות הוללות בדמי אובדת (אלגיה) תרגום י. לייכטנבוים. מוסף ל"דבר". תרצ"ז. כרך י"ב, גל. 17 — ח' אדר תרצ"ז — 19.2.1937.
 גם בתוך "גבעות עולם" למתרגם. ע' 162-163.

iii. פואמות

אגדות, מרוסית אברהם רוזנצויג. תל-אביב, [1947]. 140 ע'.
 97. ספור מלך שולטן ובתו החסידה וחתנו אריסא. תרגום מאיר זאב זינגר: דברי שיר והמה העתקות משירי משוררי רוסיא... ברדיצ'וב, תרנ"ה. ע' 1-43.

97א. האביר הכילי (קטע) תרגום א. יגולניצר: "עמודים" (בוקרשט) 1933. חוב' א.
 98. א. אהבה נכזבה; חזיון ב. שיר אם רחמניה בעקבות... א. פושקין מאת אחד מבעלי האסופות-חיים אלעזר מושקאט ווארשא, תר"ם. 44 ע'.
 (לפי אברהם יערי בספרו "דרמות בעברית": ביבליוגרפיה: "חוג הבימה" תל-אביב תרצ"ד). ע' 36. א. תרגום תמונה ראשונה של "רוסלקה". ב. תרגום הרומנס "בין ערבים ביום סגריר".
 99. יבגני אוניגין (רומן בחרוזים) תרגם אברהם לוינסון עם מבוא, הערות ופירושים. העיטורים מעשה ידי הצייר נ. קוזמין לפי ההוצאה האקדמית ברוסיה. ירושלים, תרצ"ז. 309 ע'.

99א. יבגני אוניגין (רומן בחרוזים). פרק ראשון (א-ט), עברית — אברהם שלונסקי: הארץ, גל. 5168. כ"ז תמוז תרצ"ז-1936. 17.7.
 100. יבגני אוניגין, תרגם אברהם שלונסקי, הציורים מעשי ידי האמן נ. קוזמין, הוצא לאור על ידי ועד היובל. תל אביב, תרצ"ז. 142 ע'.
 מהדורה שניה ומתוקנת הופיעה על ידי "ספריית פרעלים", הוצאת הקבוץ הארצי "השומר הצעיר" מרחביה תש"ה — 1945. 166 ע'. מהדורה שלישית — תש"ס-1949.
 101. כל אנשי תבל לו כרו אנשים; דברי מוצרט מתוך "מוצרט וסליירי". תרגום מרדכי צבי מאנה: כל כתבי מ. צ. מאנה. חלק ב, ע' 73 (במאמרו "על חכמת השיר והמליצה").
 102. המשחה בשעת הדבר (1830). תר-גום תמר דולוונסקי: מוסף ל"דבר" תרצ"ז. כרך י"ב גל. 17 — ח' אדר תרצ"ז — 19.2.1937.

103. פואמות דרמטיות, תרגם דוד שמ' ענובין ורשה, א. י. שטיבל, תר"ץ. 124 ע'.

ii. אגדות

90. אגדה על בת המלך ושבעת הגבורים (תרגום חפשי): מאוצר אגדות הזהב, קובץ אגדות בעבוד שירי ותרגום חפשי מאת חנניה רייכמן. תל-אביב, [1945]. ע' 39.
 91. אגדה על שלטן המלך (תרגום חפשי). מאת חנניה רייכמן: שם. ע' 51-72.
 92. הדיג והדהג; אגדה. תרגום אהרן לור בושיצקי ורשה, תרנ"ז. ע' 16.
 93. דג הזהב; סטירה מהוי קבוצת דיגים על חוף הכנרת בשלש מערכות עפ"י האגדה הידועה של פושקין בעבוד אבשלום צורף תל-אביב, תש"ט.
 94. מעשה בדיג ודג הזהב. תרגום חנניה רייכמן: מאוצר אגדות הזהב; קובץ אגדות בעבוד שירי ותרגום חפשי מאת חנניה רייכמן. תל-אביב, [1945]. ע' 1-36.
 95. מעשה בדיג ודג הזהב. כתוב [בפרו' זה] בידי א"ש עמיאל, מצויר בידי צבי מלנצ'יק. תל-אביב. [1947]. 23 ע'.
 96. א. מעשה במלך שולטן; ב. מעשה בבת מלכה מתה וגבורים שבעה; ג. מעשה בתרנגול זהב; ד. מעשה בדיג ודגה; ה. מעשה בכהן ופועלו בלדע:

107. מפקח התחנה, תרגום מ. ז. ולפובי
סקי: שם, ע' 225—242.
108. דוברובסקי, תל-אביב, אופיר, תש"ט.
כולל: א) דוברובסקי, תרגום יוסף כהן
צדק, ע' 3—82. ב) מלכת פיק, תרגום יוסף
כהן צדק, ע' 83—114. ג) היריה, תרגום ל.
אהרוני, ע' 115—128.
- v. אגרות
109. מילקוטי אגרותיו (1820 — 1826):
הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937.

- התוכן: א) אורה האבן, ב) מוצרט וסליירי.
: רוסלקה.
104. פולטבה, תרגמה מרים ברנשטיין—
כהן, הצירים — חנה לרנר, ירושלים, אחי-
אבי, [1945], ע' 82.
- iv. ספורים
165. בת הקפיטן, תרגום מ. ז. ולפובסקי
תל-אביב, מצפה בע"מ, תרצ"ז ע' 47—207.
106. הקברן, תרגום מ. ז. ולפובסקי: שם.
ע' 211—221.

ב. מאמרים והערכות

i. מקור

- גולדברג, לאה.
116. פושקין עם הבאים אחריו: מוסף
ל"דבר" לזכר אלכסנדר פושקין במלאות מאה
שנה למותו. ח. אדר תרצ"ז—19.2.1937.
117. פושקין המשורר הלאומי של רוסיה:
„על המשמר“, י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
118. עם „אורה האבן“ של פושקין: מולד.
סיון תש"ט—יוני 1949. ע' 180—182.
119. מאה וחמשים שנה להולדתו של א.
ס. פושקין: משמר לילדים, י"ג תמוז תש"ט—
30.6.1949.
120. אלכסנדר פושקין (מאה שנה למותו):
דבר לילדים, תרצ"ז—1937. כרך ב' חוב' 25,
ע' 4—6.
121. על „יבגני אוניגין“: משמר, מס.
652. כ"א תשרי תש"ו—28.9.1945.
- גורליק, שמריהו.
122. אהבת הספרות, (שם גם על פושקין):
בתוך ספרו „מסות“, תל-אביב, תרצ"ו.
ע' 131.
123. צעירות ווקנה בספרות. שם, ע'
136—139.
- גנסיך, מנחם.
124. פושקין והתיאטרון: על המשמר.
17.6.1949.
- 124א. גורלו של המשורר: במה לעניני
אמנות תיאטרונית (תרצ"ז—1937) חוב' יד—
טו, ע' 80.
- גרינבלט, נתן.
125. עקבות השפעתו בספרות העברית
הארץ, ח' אדר תרצ"ז—19.2.1937.
126. א. ס. פושקין (למלאות מאה שנה

- עזימאיר, אבא.
110. פושקין האקטואלי (למלאות ק"ץ שנה
להולדתו): חרות, גל, 213. כ סיון תש"ט—
17.6.1949.
- אייזנשטדט, שמואל.
111. המשורר אלכסנדר פושקין ותקופתו
יבגניס סוציאליים): קול העם, גל, 707. י"ג
כיון תש"ט—10.6.1949.
- אלישיב, שמואל.
- 111א. רשמים (6). על ביתו של פושקין
בני-נראד: דבר-השבוע, גל, (193) 11 כ"ז
אדר תש"י—16.3.1950.
- 111ב. ספר חדש על פושקין: (על „פושקין,
יבגניס וזמנו“ מאת הנרי טרויאה): הבוקר,
כ"י ניסן תש"י—14.4.1950.
- ביאליק, חיים נחמן.
111. [על יבגני אוניגין]: ביאליק יובליוס,
צאת חיים גליקסברג, (תל-אביב), תש"ה)
ע' 11.
- בי-אלול, מ[שה].
113. גאון השירה הרוסית (מאה וחמשים
שנה להולדת א. ס. פושקין): דבר השבוע,
גל, (155) 24. כ"ז סיון תש"ט—23.6.1949.
- בי-טטיין-כהן, מרים.
114. סקירה קצרה לקורא העברי, [על
„פולטבה“ מאת א. ס. פושקין בתרגומה]:
דבר, „פולטבה“ ירושלים, [1945], ע' 5—8.
- בי-אלוב, י. ב.
115. המשורר ושירו: הצפירה, י"ג תמוז
יבגניס—1899 21.6 [על תרגום השיר „אם
דעב לי בוד“ בידי יונה גרשטיין (ג-ן).
הדפוס ב„הכרמל“ תרכ"א, שנה ב' גל, 4].

- למותו): במעלה, עתון הנוער העובד. 1937.
גל 6, ע' 6.
127. אלכסנדר פושקין (במלאת מאה שנים למותו): הפועל הצעיר. תרצ"ז. גל 25—26 ע' 13—14 (מיום "א בניסן תרצ"ז—1937.23.3).
- גרינשפף, אביגדור.
128. ציוני דרך: מוסף ל"דבר" תרצ"ז. כרך י"ב גל 17—ח' באדר תרצ"ז—19.2.1937.
- וולפובסקי, מ. ז.
129. א. ס. פושקין (פרשת חייו) [הקדמה ל"בת הקפטן" בתרגומו] תל-אביב תרצ"ז 43 ע'.
- וינר, יהודית.
130. האיש בגלימה השחורה (מאה וחמשים שנה להולדתו של א. ס. פושקין): קול העם. גל 707. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
- ויסמן, ד.
130א. פושקין — ממוצא כושי או שמיז המעש. תש"ט—1949. שנה ד גל. יג (צ"ה).
- זוסמן, עזרא.
131. פושקין (שיר): מוסף לדבר תרצ"ז. כרך י"ב, גל 17 — מיום ח' באדר תרצ"ז—19.2.1937.
132. פושקין (שני שירים מתוך המחזור): עתים. תש"ז, ו' ניסן. מס. 25, ע' 2.
133. א. ס. פושקין. ק"ן שנה להולדתו: הארץ. כ"ח אייר תש"ט—27.5.1949.
- זמורה, ישראל.
134. על "יבגני אוניגין" ותרגומו לעברית [בידי א. שלונסקי]: "ספרות על פרשת דורות" ספר ג. (תל-אביב תש"י) ע' 205—208.
- טשרניחובסקי, שאול.
135. פושקין במחציתנו. מוסף ל"דבר" תרצ"ז. כרך י"ב, גל 17 — מיום ח' באדר תרצ"ז—9.2.1937.
- יפה, א. ב.
136. במזל שניות. עיון ביצירותיו של פושקין: על המשמר. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
- פ[נר], י. ד.
137. מפושקין לגורקי: תרות גל 367. כ"ה כסלו תש"י—16.12.1949.
- פסנייה.
138. הרהורים על פושקין: מבנים תש"י—1950 כרך י"ד. חוב' ב—ג. ע' 472—477. כץ, בן-ציון.
139. פושקין, יחסו ליהודים ויחסה של היהדות הרוסית אליו: הבוקר. א אדר תרצ"ז—12.2.1937. בהודמנות מאה למותו של אלכסנדר פושקין.
140. [על תרגום "משירי פושקין בידי דוד פרישמאן]: "מה שראו עיני ושמעו אזני" מאת בוקי בן-יגלי. ירושלים תש"ז. ע' 244. (בתוך מאמר-הלוואי של בן-ציון כ"ץ). לא-פלאי.
141. מרבדה-הפלאים: הדור. כ"ז סיון תש"ט—14.6.1949. גל 180. מוסף לשבתות ולמועדים ל"ד.
לוינסון, אברהם.
142. אלכסנדר פושקין ויצירתו [הקדמתו ל"יבגני אוניגין" בתרגומו] ע' ז—מ"ו.
143. שירת דרוז בדור אכזר: מוסף ל"דבר". כרך י"ב, גל 17 — ח' באדר תרצ"ז—19.2.1937.
לחובר, פ.
144. [השפעת פושקין על ביאליק]: ספרו "ביאליק—חייו ויצירותיו" (תש"ד תל-אביב) כרך ב. פרק פ"ב שירת הגבורה. משירי החורף א. ע' 385—390; פרק ק. "משירי החורף" ב' ע' 461—469; פרק ק"ב. צללי מות ע' 421, פרק ק"ז. הברכה הרוגעת ע' 507.
145. ביאליק וטשרניחובסקי: הצפירה. 1911. גל 289, 291, 293. [שם גם על פושקין].
לחובר, שמואל.
146. יצירת א. פושקין בתרגומי סופרים עברים (למלאות 150 שנה להולדתו): דבר. גל 7272 — י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
ל[יכטנבוים], י[וסף].
147. פושקין: מוסף לשבתות ולמועדים ל"ב. גל 177 — הדור. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
לנדאו, פאול.
148. פושקין בספרות העולם. שם. מיטלפונקט. י. ד.
149. יורשו של פושקין הגדול: בתוך "מעט מהרבה" (סיפורים תמונות והרהורים) (תל-אביב 1949). ע' 26—28.

- מייטוס, אליהו.
150. א. ס. פושקין — משורר לדורות:
על המשמר. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949
מייטוס, אליהו.
151. צלו של פושקין (מתוך בלדות מנוף
הילדות): משמר מס. 646 — י"ד תשרי.
הש"ו—21.9.1945.
כסדה.
152. פושקין א. ס. (ערך): אנציקלופדיה
כללית מסדה כרך ה. ע' 606—607.
- ברגולין, י.
153. הפרידה ממושקין: הרות כ"ב אלול
הש"ט—16.9.1949. גל. מס. 291.
סדן, דב.
- 153א. פסיפס: דבר. גל. 7311. א' אב
הש"ט—27.7.1949; גל. 7343. ח' אלול תש"ט
2.9.1949] שם על פושקין המתורגם ובמיוחד
על יונה גרשטיין מתרגם השיר „אם אשב
לי בודד“...]
- טוצובסקי, יהויכין.
154. צייקובסקי כמוסיקאי של התיאטרון
53 שנה למוותו): „במה“ תש"ד—1944. חוב'
ג-ג (מ"ב-מ"ג), ע' 47—54. [שם על המר'
סקה של צייקובסקי ל„ייבגני אוניגין“
פ. ס. קין].
- טניסלבסקי, ק. ס.
155. הצגה פושקינית: „חיי באמנות“
היגה מרוסית י. סטרוני (תל-אביב תש"ב—
1942) ע' 227—231.
156. העונה הראשונה, „האביר הכילי“:
הב. ע' 94—100.
- ג [פינקל, אליעזר דוד ?]
157. חג הזכרון (חג היובלים של פושקין):
צפירה. א. תמוז תרנ"ט—11.6.1899.
- זיכרון יעקב.
158. [השפעה פושקין על ביאליק] דעות:
החד ספרו „שירת ביאליק“ פרק י. ע' תט"ו.
יחיד „סופרים בחייהם“ ע' 104.
159. ציונים ג. השפעות. שם. ע' תנ".
ג. על פושקין].
160. אהבה למושקין (מאה וחמשים שנה
לילדתו): דבר. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
161. זיקתנו למושקין: הדור, גל. 177 —
הש"ב לשבתות ולמועדים ל"ב. י"ג סיון
הש"ב—10.6.1949.
162. לדמותו של פושקין (למלאת מאה
- וחמשים שנה להולדתו): הדואר שנה כ"ח
גל. ל"ד. תש"ט.
פרידמן, שמואל ראה אלישיב, שמואל.
פרסיץ, י.
163. משהו על פושקין: הבוקר. א' אדר
תרצ"ז—12.2.1937.
הצפירה.
164. חג יובל פושקין:
הצפירה. כ"ח סיון תרנ"ט—8.6.1899. גל. 118.
כ"ט סיון—תרנ"ט—9.6.1899. גל. 119.
- קופלביץ, יעקב.
165. גתה ופושקין: שנתון „דבר“ תש"ט
(בעריכת ז. שז"ר ונ. אלתרמן). ע' 270—
274.
- קלוזנר, יהודה אריה.
166. אלכסנדר פושקין (ערך): אנציקלור'
פדיה לספרות ישראלית וכללית, בעריכת
ברוך קרופניק. כרך ד'. ע' 1420—1430.
ובתוך „הבוקר“. י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
גל. 4142.
- קלוזנר, יוסף.
167. אלכסנדר פושקין — גאון השירה
הרוסית: מאזנים. תרצ"ו. כרך ה. ע' 581—
591. גם בתוך ספרו „משגי עולמות“ מסות
ספרותיות. ירושלים, תש"ד. ע' 43—60.
- קלינוב, י.
168. בודותיו (במלאות מאה שנה לפטור'
רתו של א. ס. פושקין): הארץ. ח' אדר
תרצ"ז—19.2.1937.
- קצנלסון, י. ל. (בוקי בן-יגלי).
169. א. ס. פושקין (תולדות חייו) הקדמה
לספר „משירי פושקין“ מתורגמים ע"י דוד
פרישמן. (ס"ט — פטרבורג, הוצאת ועד
החברה „מפיצי השכלה בין היהודים ברוס'
יא“, תרנ"ט). ע' 33.
170. חג פושקין: המליץ. גל. 116 — כ"ט
סיון תרנ"ט—9.6.1899.
- קרזק, יוסף.
171. א. ס. פושקין (150 שנה להולדתו):
הפועל הצעיר תש"ט. שנה מ"ב. גל. 37, ע'
11—10.
- רובינוביץ, שמואל.
172. פושקין ופוגצ'וב: בתוך ספרו „תחת
הרותם“ שירים. משק רמת-הכובש, תש"ט.
ע' 22—24.

דבר

180. פושקין בנעוריו: "דבר" גל. 7272.
 י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.
 דוסטויבסקי, פ. מ.

181. על אוניגין וטאטיאנה (פרשה ממשא
 על פושקין): הארץ. ח' אדר תרצ"ז—
 19.2.1937.

182. על א. ס. פושקין (הרצאה חגיגית
 לזכר המשורר ב"אגודת חובבי הספרות
 הרוסית" בשנת 1880, שנתפרסמה אח"כ
 ב"יומן הסופר") תרגום י. ז. הארץ. גל.
 9060 — י"ג סיון תש"ט — 10.6.1949. גם
 בתוך "מחברות לספרות" תש"ז—1946. כרך
 ד'. ע' 65—79.

לברין, י.

183. המשורר והצר: הדור. גל. 177. מוסף
 לשבתות ולמועדים ל"ב. י"ג סיון תש"ט—
 10.6.1949

לברצקי, א.

184. פושקין בהערכת הבקורת הרוסית
 א. ביילינסקי על פושקין: על המשמר. כ"ז
 סיון תש"ט—24.6.1949.

לרמונטוב, מ. י.

185. על מות פושקין (שיר) תרגום י. אדם
 (ישראל חצקביץ): גזית. תרצ"ט. כרך ג.
 חוב' ה—ו ע' 18. גם בתוך "אלון במולדת"
 מאת י. אדק. גבעת השלשה. [תש"א—
 1941].

פלכאנוב, ג.

186. [על פושקין]: בתוך ספרו "אמנות
 וחיי חברה" עברית נ. רבן (ספרית פועלים
 1950) ע' 7—12; ע' 44; ע' 77—78.

שה-לבן, יוסף.

172. א. [על] אגדות פושקין תרגום א. רוזנ-
 צויג: אורים להורים תש"ט. חוב' ג.
 שוחטמן, ברוך.

173. תרגומי פושקין בעברית: הארץ. ח'
 אדר תרצ"ז—19.2.1937.
 שופמן, ג.

173. א. פושקין: בתוך "דברי ספרות" של
 "ידיעות אחרונות" 1.7.1949.
 שלונסקי, אברהם.

174. עם היובל (א. ס. פושקין — 150
 להולדתו): על המשמר. י"ג סיון תש"ט—
 10.6.1949.

II. תרגום

בלאגוי, ד.

175. פושקין בן האלמות: קול העם גל.
 707 — י"ג סיון תש"ט—10.6.1949.

בלוק, אלכסנדר.

176. תעודת המשורר. תרגום [א. שלונסקי-
 קי]: על המשמר גל. 1782 — י"ג סיון
 תש"ט—10.6.1949.

177. נאום על א. ס. פושקין: עתים. מס.
 25, ע' 2. ניסן תש"ז—1947.3.27.
 בלינסקי, וו. ג.

178. על פושקין: "הדור". גל. 177. מוסף
 לשבתות ולמועדים ל"ב. י"ג סיון תש"ט—
 10.6.1949.

ברנדס, גיאורג.

179. אנשים וספרים (א. פושקין ולרמונטוב)
 תרגום מ. אהרנפרין: הזמן. וילנה תרס"ה—
 1905. כרך א. ע' 67—76.

מפתח שמות מתרגמי יצירות פושקין לעברית

(המספר מוסב על הערך)

הרברג, ש: 77.א.
 זולפובסקי, מ. ז.: 105, 106, 107
 זינגר, מאיר זאב: 97
 טשרניחובסקי, שאול: 7, 81, 85
 כהן-צדק, יוסף: 108
 יאגולניצר, א: 97א
 יאקובוביץ, ד. מ.: 47
 לובשיצקי, אהרן: 15, 61, 92
 לוינסון, אברהם: 19, 37, 65, 99

אבנר, ראה רוזנפלד, אהרן
 אבן-שושן, א.: 35
 אברונין, אברהם: 41, 48, 82
 אהרוני, ל.: 108
 אליעזר, רפאל: 63
 ברנשטיין-כהן, מרים: 104
 גרשטיין, יונה: 5
 גרינשפן, אביגדור: 79
 דולזינסקי, חמר: 13, 21, 33, 70, 83, 102

38, 42, 44, 45, 46, 49, 50, 53, 57, 60
 68, 69, 72, 77, 87, 88, 89
 צורף, אבשלום : 93
 קליוטש, משה : 11
 קמינקא, אהרן : 2
 קרני, יהודה : 71
 רוזנפלד, אהרן : 19, 55, 80
 רוזנצויג, אברהם : 96 (א-ה)
 רחל [בלובשטיין] : 4
 רובינגר, משה : 17, 26, 86
 רייכמן, חנניה : 90, 91, 94
 שלונסקי, אברהם : 78, 99, 100
 שמעונוביץ, דוד : 103 (א-ג)

ליכטנבום, יוסף : 1, 9, 12, 24, 25
 לנסקי, חיי : 36
 מאנה, מרדכי צבי : 6(ז), 18, 58, 64, 74, 101
 מייטס, אליהו : 8, 14, 20, 54, 66, 84
 [מושקט, חיים אלעזר] : 98 (א-ב)
 מנדלקרן, שלמה : 3, 43, 52, 56
 סברדליק, מ. : 16
 סקולסקי, ש. : 30
 צמיאל, א"ש : 95
 שומפיאנסקי, אהרן אליהו : 10, 31, 51, 67, 76
 [פינקל, אליעזר דוד ?] : 73
 פרישמאן, דוד : 22, 23, 27, 28, 29, 32, 34

מספר התרגומים של כל שיר (המספר רומז לערך)

77, 80, 88, 90, 91, 96(א-ה), 98, 99
 100, 103(ג).
 יצירות, שתורגמו 3 פעמים : 18, 19, 22, 37, 38, 39, 52, 53, 54, 57, 62, 63, 84, 85, 89.
 יצירות, שתורגמו 4 פעמים : 50, 51, 65, 66, 92, 94, 95, 96(ד).
 יצירות, שתורגמו 5 פעמים : 5, 6, 11, 14, 32, 31, 34, 35, 46, 47, 60, 64, 72, 73, 76, 8, 14, 29, 30, 81, 79, 75, 74, 71, 81, 82, 83, 85, 87, 96(א), 102, 102, 103(א-ג), 104, 105, 106, 107, 108(א-ג), 109.

תרגומי היצירות של א. פושקין לפי שנות הדפסתם

תרכ"א — 1860 : 5
 תרמ"מ — 1880 : 98(א-ב)
 תרמ"א — 1881 : 52
 תרמ"ב — 1882 : 3, 43, 56
 תרמ"ה — 1885 : 10, 31, 51, 67, 76
 תרנ"ג — 1893 : 80
 תרנ"ה — 1895 : 55, 97
 תרנ"ו — 1896 : 19א.
 תרנ"ז — 1897 : 6, 18, 58, 64, 74, 101
 תרנ"ט — 1899 : 22, 23, 27, 28, 29, 32, 34, 38, 42, 44, 45, 46, 47, 49, 53, 55
 תר"י — 1900 : 69, 72, 73, 77, 77, 88, 89
 תר"יג — 1913 : 15, 61, 92
 תר"פ — 1920 : 103(א-ג)
 תרפ"ה — 1925 : 125
 תרצ"ו — 1936 : 99א.
 תרצ"ז — 1937 : 1, 8, 9, 11, 12, 14, 21, 24, 25, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 48, 54, 57, 59, 62, 65, 66, 70, 71, 75, 79, 82, 83, 84, 85, 99, 100, 102, 105, 106, 107, 109
 תרצ"ט — 1939 : 4
 ת"ש — 1940 : 7
 תש"א — 1941 : 81
 תש"ה — 1945 : 90, 91, 94, 100, 104
 תש"ז — 1946 : 13, 85א
 תש"ז — 1947 : 95, 96(א-ה)
 תש"ט — 1949 : 20, 30, 63, 108(א-ג)

- „На холмах Грузии лежит ночная
мгла”: 1
- „Не пой красавица при мне”: 4
- „Ночной зефир”:
- Осень: 80, 88
- Песни западных Славян.
(Сестра и братья): 85
- Песнь о вешем Олеге: 2, 79
- Песня о Георгии Черном: 81
- Пиковая дама: 108
- Пир во время чумы: 102
- „Погасло дневное светило”: 40
- „Под небом голубым страны своей
родной”: 83
- Полтава: 104
- „Пора, мой друг, пора! покоя
сердце просит”: 21
- Поэт: 50, 51, 65, 66
- Поэту: 37, 38, 39
- Поэт и толпа (Чернь): 18, 19, 22
- Пророк: 2, 53, 54
- Птичка: 70
- Разговор книгопродавца с поэтом:
74
- „Редает облаков летучая гряда”: 31
- Романс („Под вечер, осенью
ненастной”): 98
- Русалка (драма) 98, 103
- Свободы сеятель пустынный: 24
- Сестра и братья: 85
- Сказка о золотом петушке: 96
- Сказка о мертвой царевне и о семи
богатырях: 90, 96
- Сказка о попе и о работнике его
Балде: 96
- Сказка о рыбаке и рыбке: 92, 93,
94, 95, 96
- Сказка о царе Салтане, о сыне его
славном и могучем богатыре
князе Гвидоне Салтановиче и о
прекрасной царевне Лебеди:
91, 96, 97
- Скупой рыцарь: 97
- Соловей: 26
- Телега жизни: 49
- Три ключа: 82
- Труд: 59
- Туча: 57, 61, 62, 63
- Узник: 9
- Утопленник: 28
- Царскосельская статуя: 67
- Цветок: 68
- Цыганы (Поэма): 69, 71
- Элегия („Безумных лет угасшее
веселье”): 85, 89
- Эхо: **к** 19, 64
- „Я вас любил”...: 33
- „Я здесь, Инезилья”: 7
- „Я памятник себе воздвиг
нерукотворный”: 46, 47, 48